

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XIII. (8)
No. (Štev.) 12

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
24. MARCA (MARZO) 1955

Misli ob materinskem dnevu

Najprimitivnejši in najnaprednejši narodi imajo pojem, ki je skupen vsem in ki ga vsi enako razumejo: mati. Latinska mater, angleška mother, nemška Mutter, španska madre, ruska mat, srbska majka in naša slovenska mati, vse so — matere. Prva beseda otroka, ki je združena z ljubeznijo, ki je prva krepost, je — mati. Največja sreča je imeti mater. Najhujša bolečina je izguba matere.

Mati je dvojna dobrotnica človeštva. Ga telesno ohranja in duhovno preraja. S tem, da daje življenje, mati stopa v boj proti silam smrti, je glasnik življenjske polnosti in nosilka večnih vrednot. Mati je najožja sodelavka z Bogom. Da mu svoje meso in svojo kri, da iz njiju napravi človeka, ko mu vdihne dušo. Prinaša na svet življenje in osebnost. Mati je dokaz, da je življenje, v katerem tečeta vzporedno telesni in duhovni razvoj, edino vredno življenja: mati in njena telesna in duhovna vzgoja otroka nista ločeni. Obe rasteta istočasno.

Brezštevni slavospevi materam veljajo vsem materam, kar jih je bilo od začetka sveta in vsem, kar jih bo do konca časov. Cankarjeva zgodba o materi je po njegovi materi napisana v čast materam vseh narodov.

Ni pod božjim soncem človeka, ki ne bi imel matere. Vsakdo se znajde v materinem naročju, ko zagleda luč sveta. Misel na mater spremlja človeka do groba. Šepet vsaj ene matere ljubeče besede zveni slehernemu človeku v uho do poslednje ure. Materino srce je na svetu eno samo. Za vsakega izmed nas. Mati prostovoljno zre smrti v oči, ko otroku podarja življenje. Ali je poznejše naše življenje vredno takšnega materinega tveganja?

Mati je dokaz, da obstaja večnost. Zaprta mater življenje na svetu ne uahne. Podaljšuje se do sodnega dne v večnost, življenje, ki se je začelo v raju.

Mati pripravljala otroku raj na zemlji. Otrok je tisti, ki si ga zapravi pozneje, ne mati. Če bi ostalo po njenem, bi raj ostal. Mati uči otroka ljubezni, ne sovražstva. Narodi se sovražijo, ker pozabljajo na materino ljubezen.

Materne ni mogoče zamenjati, kakor mati ne more zamenjati svojega otroka. Materino srce je združeno z otrokovim srcem. Sta eno. Zato materino srce krvavi, kadar mora mati oddajati otroka v svet.

Hiša postane dom, kadar tam živi mati. Žena, ki noče postati mati, ne ustvari doma. Dom, iz katerega je odšla mati, preneha biti dom. Spomin na mater lebdi v tihih prostorih in družji osamelu družinu. Spomin na dom z materjo.

Mati ostane z otrokom vse življenje. Od zibelke do groba je človek navezan na mater. Za otrokom, ki je odšel od doma, odhaja materina skrb. Daljave pred materino ljubeznijo izginjajo. Oceani ji niso ovira, gore ji ne zastirajo poti. Poišče sina v argentinski pampii in rajde hčer v severnoameriški tvornici. Železna zavesa, ki preprečuje domovini, da bi mogla sprejeti nazaj svojo kri, za materino ljubezen ne obstaja. Ta ljubezen namreč kipi do neba, ker ni mej.

Mater vseh narodnosti so enako matere. Vse imajo skupen ideal, če vedo zanj ali ne: nebeško Mater. Ta predstavlja prototip materinstva, saj je bila “še predno sta bila nebo in zemlja”.

Spoušujemo vse matere, ljubimo pa vsak svojo. Toda ni je ljubezni, ki bi bila dovolj velika za mater. Vsaka mati je vredna večje ljubezni, kakor je je deležna. Samo mati pa more dati vso svojo ljubezen v polni meri.

Mati da otroku jezik, sredstvo, s katerim se morejo med seboj razumeti narodi. Materin jezik je zato eden največjih darov, ki jih človek ima za ta svet. Mati je prva, ki seznani otroka z njegovim Stvarnikom, da ga more v svojem jeziku klicati Oče.

Mati in ljubezen, to sta dva pojma, ki sta neločljiva. Mati iz ljubezni da življenje za svojega otroka. Ljubezen najde svojo najpopolnejšo obliko v materi.

Materinski dan je posvečen materam vseh narodov. Tudi materam takega naroda, kakor je naš slovenski. Slovenska mati je vredna slave tega dneva. Bolečina slovenske matere v minulih letih je bila večja, kakor trpljenje mater dru-

Las fuerzas del trabajo y de economía merecen nuestra gratitud — dijo Perón

Delovnim in gospodarskim silam smo dolžni zahvalo — poudarja Perón

V Buenos Airesu zaseda Nacionalni kongres za proizvodnjo in socialno blaginjo. Na njem preučujejo številni delegati Glavne konfederacije za delo in Glavne konfederacije za gospodarstvo vprašanja, ki so v zvezi z delom in proizvodnjo. Organizatorji kongresa so vse probleme obsegli v tri velike referate, ki bodo sprožili daljša razmotrivanja in preučevanja. Prvi referat je “Proizvodnja — boljši pogoji za življenje, drugi referat je posvečen problemu: Konkretna sredstva za dvig proizvodnje tretji pa razmotriva o generalnih osnovah za sporazum glede proizvodnje.

Kongresu je dal največji poudarek s svojo udeležbo na njem predsednik republike general Juan D. Perón. Na njem je imel tudi začetni govor, v katerem je razvijal svoje misli, poudarjal svoje poglede na vsa vprašanja, ki so v zvezi z boljšo organizacijo dela in z dvigom in izboljšanjem proizvodnje ter v zvezi s tem z dvigom življenjske ravni delovnega ljudstva.

Takoj v uvodu svojih izjav je naglašal, da ne sme biti nobenega Argentineca, ki bi se odtegal skupnemu naporu za zvišanje proizvodnje, ki se bo v bodoče odražala v vseh delavnostih republike. Omenjal je, da je največja napaka individualizma obstojala v tem, da je pozabljal na namen in usodo skupnosti. To je imelo za posledico kolektivizem, ki pa dosedaj tudi še ni prinesel kake bolj-

še rešitve. V skupnosti imajo ljudstvo ter posamezniki lahko različna mnenja o vseh stvareh razen o enem vprašanju, ki je, da imajo vsi isto usodo in izvedbo skupnosti. Bilo je potrebnih 10 let borbe in sredi vzdušja razdiralnega in negativnega boja je bila taka rešitev dejansko nemogoča. Za dosego tega cilja je potrebno sodelovanje, koordiniranje celokupne delavnosti. Priprava kongresa, na katerem sodelujejo skupno dosedaj v bojnem razpoloženju nasproti si stoječe sile: delavci in delodajalci, predstavlja danes poizkus, ki verjetno prvič v svetu zasleduje konstruktivne cilje. Po premanjanju jeze in odstranitvi nezaupanja se udeležujejo sedaj tega kongresa delodajalci-podjetniki in delavci ter država. Vsak s svojo orientacijo, s svojimi idejami in svojimi cilji, toda vsak tudi z zavestjo svoje dolžnosti in odgovornosti.

Končno je general Perón naglašal, da smo vsi dolžni zahvalo delovnim in gospodarskim silam, ki ustvarjajo gospodarsko moč in blaginjo naroda in republike. Dejal je tudi, da stremlji za ustvaritvijo take inteligentne solidarnosti, v kateri bodo vlada, država, podjetja in delo mogli s svojim delom povečevati dobrane, srečo in veličino.

S pozivom na vse udeležence kongresa naj delajo za blaginjo domovine, je proglasil kongres za odprt.

Po teh besedah je v dvorani zavalovilo viharno odobravanje in vzklikanje.

CHURCHILL ODHAJA?

Osemdesetletni Churchill odhaja na velikonočne počitnice v Taormino na Siciliji. Tokrat spremljajo ta njegov odhod vedno vztrajnejše govornice, da se na vodstvo državne politike ne bo več povrnil — volitve v parlament bo kot novi predsednik vlade in vodja konservativne stranke vodil zunanji minister sir Anthony Eden. Gre še samo zato, kdaj bodo konservativci izbrali tisti ugodni trenotek, ko bi bilo najbolj primerno iti na volitve: volitve na pomlad ali v poletju konservativcem niso pogodi (volitve v poletju 1945 so izgubili), volitve na jesen pa bi mogle biti že prepozno. Na jesen bo imela delavska stranka svoj redni kongres v Margatu. Ako pride tam do poravnave z Bevanom (in to ni izključeno), konservativcem ne bi koristil razkol, ki pravkar podira delavsko stranko. Poleg tega bodo na jesen mogli na volitve vplivati tudi nevarni zunanje-politični preobrati: prijateljstvo med Anglijo in ZDA se nevarno krha, koalicija zahodnih držav čaka hude preizkušnje. Zato se lahko zgodi, da se bodo do jeseni okrepili tisti, ki zagovarjajo snovanje tretjega bloka v Evropi, in to zaradi težav, ki se uveljavljajo v Washingtonu. In tak blok zagovarjajo v Angliji zlasti laburisti z Bevanom na čelu. Volitve v takih okoliščinah bi bile na jesen za konservativce še bolj nevarne kot pa bi bile sedaj na pomlad, za katere je bilo sprva mišljeno, da bi jih mogel kot zaključek svoje politične kariere voditi še sam Churchill.

KRONA NJEGOVEGA ŽIVLJENJA

Letošnje leto se je v angleškem parlamentarnem življenju začelo v znamenju velikih debat o tem, kako doseči končno poravnavo med vzhodom in zahodom. Churchill je ponovno izjavljal, da sicer do kakih posebnih dogovorov ali pogodb ne bo še prišlo, pač pa se naj med obema blokoma ustali politika takozvanega mirnega sožitja. Čimbolj se je bližal čas, ko bo treba napovedati volitve, tembolj je Churchill v parlamentu razvijal svoje teze o tem, kako se je vedno boril za poravnavo z Moskvijo, navajal je, kako je nazadnje največ uspehov rodil samo osebni stik, ki ga je imel sam poprej s Stalinom in bi

ga sedaj bilo treba obnoviti poprej z Malenkovicem, sedaj pa verjetno z Molotovom. Od julija do začetka septembra 1954 si je Churchill že zapužno dopisoval s Molotovom. Predlagal je najprej konferenco v dvoje: Churchill bi se s sovjetskimi voditelji sešel ali v Stockholmu, Bernu ali pa na Dunaju. Molotov mu je odgovarjal, da so sovjetski voditelji nad to ponudbo navdušeni. Toda Churchill je bil tisti, ki je v septembru takratne niči v Moskvo pretrgal, dokler ni začel o tem spet na široko govoriti v parlamentu prav začetne dni v marcu. Spet je začel prihajati čas je govoril, ko se lahko pokaže, da je koristno sestiti s sovjeti za isto mizo in se z njimi “dokončno” zmeniti za temelje trajnega miru na svetu. In kaj bi moglo biti lepše za državnika njegovega kova, kot pa oditi v pokoj z zavestjo, da je odšel, ko je utrdil mir za desetletja in še več. V spodnji zbornici je imel govor o hidrogenski bombi in o njenih grozotah — bil je govor, ki ga je ves angleški tisk proglasil za višek vse njegove državniške kariere.

TRNJEVA KRONA JALTE

Toda v Washingtonu so sklenili napraviti tem govoricam o možnosti sporazumevanja s sovjeti svojevrsten konec. Časnikarji so dobili v roke pet sto strani dokumentov o konferenci v Jalti, kjer sta v februarju 1945 Roosevelt in Churchill morala plačevati Stalinu ogromne koncesije zato, da jima je obljubil, da bo tri mesece po koncu vojne z Nemčijo tudi Sovjetska zveza napadla Japonsko. Toda Stalin ni dosegel samo teh uspehov — med Rooseveltom in Churchillom je sprožil tekmovanje, ki ju postavljalo v silno bedno luč pred obličjem zgodovine. Roosevelt je že mrtev, edini Churchill je moral doživeti, da so objavili prav v tem času dokumente, saj njih objavo niso pričakovali pred koncem tega stoletja. Ti dokumenti razkrinkujejo Churchilla, kako je “trgovati” z interesi Poljske in Francije, kako je prepustil polovico Balkana sovjetom. In kako je Stalin poplačal to ponižanje in uslugo? V pogodbah v Jalti se je držal samo tistih določb, ki so mu koristile, ni pa izpolnil nobene, ki mu ni prijala. Zakaj bi pa tudi držal besedo tistim, ki so se sami na tej konferenci tako bedno izigravali in prodajali interese svojih zaveznikov in prijateljev.

Za konec svoje kariere si je Churchill izračunal, kako bo z novimi sovjetskimi (Nadaljevanje na 4. strani)

Congreso Nacional de Productividad y Bienestar Social

Finalizada la campaña de difusión de los objetivos y móviles del Congreso Nacional de Productividad y Bienestar Social el Presidente de la Nación el general Perón en un solemne acto inauguró el lunes pasado el Congreso de Productividad y Bienestar Social.

En el recinto deliberativo de la Cámara de Diputados se reunieron los representantes de la CGT y de la central empresaria. Pudo registrarse también la presencia de las altas autoridades nacionales y representantes extranjeros. El palco bandeja fué ocupado por secretarios y ministros del Poder Ejecutivo, miembros de la Corte Suprema de Justicia. Eran presentes también los integrantes del Cuerpo diplomático, observadores locales y de naciones amigas, así como invitados especiales.

El Congreso pasó a elegir sus autoridades excepto los presidentes que son los titulares de las confederaciones generales del Trabajo y Economía.

La llegada del Primer Magistrado se produjo por la tarde a las 17.5. Fué saludado por las autoridades del Congreso Nacional de Productividad y Bienestar Social.

Nacionalni kongres za proizvodnjo in socialno blaginjo

Po zaključeni kampanji za pojasnitev ciljev in namena nacionalnega kongresa za proizvodnjo in socialno blaginjo je minuli ponedeljek začel zasedati sam kongres. Začel ga je z daljšim govorom predsednik general Perón. Glavne misli njegovega govora objavljamo na drugem mestu.

Kongres se je začel v dvorani poslanske zbornice. Udeležujejo se ga delegati CGT in generalne konfederacije za gospodarstvo. Na otvoritev kongresa so pa prišli tudi visoke državne osebnosti in inozemski predstavniki. V ložah so bili državni tajniki, ministri, člani Vrhovnega sodišča, diplomatskega zbora, poslanci iz prijateljskih držav ter povabljeni gostje.

Udeleženci kongresa so najprej izvolili predsedstvo razen predsednika. To funkcijo vršita glavni tajnik CGT Sr. Vuletich in predsednik glavne konfederacije za gospodarstvo Sr. Gelbard.

Predsednik republike general Perón je prispeval s svojim spremstvom v palačo Narodnega kongresa popoldne ob 17.5. Sprejeli in pozdravili so ga člani predsedstva Nacionalnega kongresa za

tar Social. El general Perón entró al recinto en medio de los aplausos de todos los presentes.

Acalladas las manifestaciones con que fué recibida la presencia del primer magistrado el Sr. Vuletich en nombre de la CGT pronunció un discurso referente a la significación de este Congreso. Acto seguido usó de la palabra el presidente de la Confederación General Económica Sr. Gelbard.

Luego Sr. Vuletich invitó al general Perón a pasar al estrado presidencial para desde allí dirigirse al Congreso anunciando los puntos de vista del gobierno. Saludado por nutridos aplausos el general Perón expuso las esperanzas oficiales con respecto a esta reunión, indicando que ellas interpretan cabalmente los deseos del Pueblo.

Terminado el acto el presidente de la Nación se retiró del recinto y después pasó al salón comedor de la Cámara de Diputados donde se sirvió un refrigerio.

En medio de nuevas manifestaciones de apoyo se ausentó minutos más tarde del Congreso Nacional.

proizvodnjo in socialno blaginjo. Ko je pa stopil v sejno dvorano, so vsi navzoči vstali ter ga pozdravljali s ploskanjem in vzklikanjem.

Ko se je navdušenje poleglo je prvi govoril Sr. Vuletich v imenu CGT. Povdarjal je važnost tega kongresa. Isto je naglašal predsednik delodajalske organizacije Sr. Gelbard.

Sr. Vuletich je nato naprosil generala Perona naj zavzame svoje mesto, določeno za predsednika republike, ter naj kongresu sporoči poglede svoje vlade na vsa vprašanja, ki so na dnevnem redu kongresa.

Vsi navzoči so znava prireditelj navdušene ovacije generalu Peronu, ki je nato v svojem govoru naglašal upanje, ki ga vlada stavi v ta kongres, z njo pa tudi narod.

Po končanem govoru je predsednik republike zapustil zborovalno dvorano. V obednici poslanske zbornice je bil nato za vse pripravljen prizredek. Po krajšem zadržanju v teh prostorih je general Perón s svojim spremstvom, viharo pozdravljan od vseh, zapustil prostore poslanske zbornice.

IZ TEDNA V TEDEN

USA: Dulles je ponovno opozoril komunistično polovico sveta, da bo USA v slehernem večjem konfliktu uporabljala atomsko orožje, ki je danes “že tako izpopolnjeno, da ga bo mogoče uporabljati na omejenem prostoru in ne bo treba takih masovnih pobojev prebivalstva, kakor se je to dogajalo v drugi svetovni vojni. “Eisenhower je to Dullesovo izjavo potrdil. — Šesti atomski poskus so uspešno izvedli v ameriški Nevadi. S tem poskusom so Amerikanci doslej razstrelili 25 atomskih in hidrogenskih bomb. V Londonu pa so objavili, da se je posrečilo ugotoviti poskusi postopek, s katerim so odpravili potrebo po eksploziranju atomske bombe, da jo preskusijo. Nadaljnji poskusi z atomskimi bombami se bodo izvršili brez eksplozij. Tajnost atomskega napredka bo tako še bolj zajamčena, seveda pa tudi tajnost ZSSR, ki jo bo tako še težje kontrolirati, kakor doslej, ko so jo izdajale atomske eksplozije.

KANADA: Otawo je letos že tretjič zapadel radioaktivni sneg, ki ga je prineslo s področja Nevade, kjer delajo poskuse z atomskimi bombami. Ugotovili so, da ta sneg ni nevaren ljudem.

ANGLIJA: Britanski laburisti so s 141 proti 112 glasovi izključili iz svojega parlament kluba levčarskega vodjo svoje stranke Aneurina Bevana, ker je v zadnjih tednih javno, pred zbornico, napadal vodjo laboristov Attleeya. Med obema se je borba za oblast v stranki razvnela do viška ob vprašanju stališča stranke do hidrogenske bombe. —

FRANCIJA: Francoski senat je ratificiral pariške sklepe o ponovni oborožitvi Zah. Nemčije.

SPANIJA: Seviljski kardinal nadškof Segura, je dobil zaradi svoje opozicije proti sedanji španski vladi iz Vatikana

opomin, naj z opozicijo preneha. Razen tega je Vatikan postavil v Seviljo še pomožnega škofa, ki naj bi razbremenil 74 letnega kardinala. Pristaši kardinala so v tem postopku Vatikana videli nerazpoloženje Sv. Stolice do nadškofa Segure in izdali omejeno naklado letakov, v katerih trdijo, da je vatičanska akcija neupravičena in pripisujejo krivdo za to papeškemu nunciju v Španiji Msgr. Natiolutti-u. Policija je uvedla preiskavo in namerava prijeti razpečevalce letakov.

FLRJ: Med Titovim časopisjem na eni in sovjetsko “Pravdo” na drugi strani se je razvnela besedna borba, katera stran ima prav glede razširjanja komunizma po svetu. “Pravda” zavrača nekatere Titove očitke Sovjetski zvezi, da ga je v kritični dobi l. 1948 pustila na cedlu. V istem članku pa nato narahlo priznava, da so mogotci, ki so takrat sedeli v Kremlju, napravili neprevidno napako, ki jo bo treba popraviti.

GRČIJA: Grška policija je aretirala pet komunističnih vojunov, ki so se vrinili v oddelke organizacije NATO v Grčiji in oddajali poročila Sovjetski zvezi. Dva od vojunov sta bila obsojena na smrt in ustreljena, trije pa na težke zaporne kazni.

ZSSR: Moskovska vlada je objavila pisma, ki stajih izmenjala Churchill in Molotov glede sklicanja konference velikih treh, za katero se trudi Churchill. Iz pisma je razvidno, da je Churchill prvi ponudil roko Molotovu, ta pa je Churchillove predloge s kakršnim koli izgovorom vedno obšel in skušal speljati vso zadevo na sovjetski tir, dokler možnost trojne konference ni padla v vodo, ko je ZSSR predlagala sklicanje mednarodne konference za ureditev vprašanja obeh Nemčij. To konferenco so, kakov znano, zavezniki odklonili.

FANT, TI TEGA NE RAZUMEŠ!

Prispevek iz USA

Gornji vzklak, vzeti iz nekih drugih ust — Tine bo takoj vedel, kje sem ga ukradel — je privrel skozi živo mejo mojih zob, ko sem bral v Koledarju-Zborniku Tinetovo mnenje v zvezi s Karlom Mavserjem:

"Spriči vsega tega njegovega dela ne morem verjeti, da bi se pisatelju take delavnosti in popularnosti ne mogla najti v bogati Ameriki možnost živeti sebe in družino samo z literarnim delom, temveč še vedno s tovarniško dnino. In takrat bi njegovo delo imelo tisti mir, ki ga nujno potrebuje, da bi ustvaril globlje in sodobnejša zrela dela, ki bi bila v ponos emigraciji, in ameriški še posebej... Caveant consules!"

Radoveden sem, koliko drugih v Ameriki, bogati in tako dalje, je to bralo, obstalo, pomislilo, se začudilo, se nasmejnulo, zmignilo z rameni, odprlo usta in vsaj v mislih vzklaknilo: Fant, ti tega ne razumeš! Jaz sem napravil vse to in zdaj se pripravljam napraviti še nekaj več. Pripravljam se povedati Tinetu, zakaj bo edino prav, če verjame, česar doslej ni mogel verjeti. Če bom kaj narobe povedal, naj dobim po krempljih!

Najprej to. Če bi se zgodilo po Tinetovih željah in nasvetih, bi bilo to nekaj tako novega, da bi pomenilo čisto novo dobo v slovenskem ameriškem življenju. Če bi se bil kak slovenski pisatelj pojavil tu recimo pred 40 leti, pa bi kak Tine izrazil tako željo, že takrat bi se bilo čudno slišalo. Kaj šele danes, ko "že sonce zahaja in skoraj za goro bo šlo". Da ni prišlo sem v zadnjih letih tistih dobrih 3.000 "novih in najnovejših" in dalo tukajšnjemu slovensstvu nekaj "injekcij", Jaj! Nekaj je, ne rečem, ampak ti bori trije tisočaki ne bodo delali čudežev. Niti ne zgolj zaradi pičlega števila, še iz mnogih drugih razlogov...

Z eno besedo, živi duši v vseh preteklih desetletjih ni prišlo kaj takega na misel kot zdaj predlaga Tine. Kako naj zdaj komu pride? Rad bi poznal človeka, ki je kdaj tu med nami zaslužil zgolj novo suknjo s "samim literarnim delom", kaj šele, da bi preživel s tem sebe in družino! Ali je treba poleg te ugotovitve napisati tudi utemeljitev? kajsi naj se vzame na znanje kot je zapisano in naj se mi prizaneso z zahtevo po utemeljevanju! Saj še tako dolga razprava ne bi spremenila na stvari prav ničesar!

"Caveant consules", naroča Tine. Kako bi se to glasilo po naše? Morda tako: Odgovorni činitelji naj poskrbe, da se zgodi!

Razmišljam. Kdo so činitelji in kdo so odgovorni činitelji? In če jih najdemo, kako naj za to reč poskrbe?

Imamo nekaj "činiteljev" v osehah slovenskih duhovnikov po slovenskih župnijah, ki so v najboljšem primeru — vsaj poprečno vzeto — kvečemu še napol slovenske. In ti so — spet poprečno vzeto — čez glavo zaposleni in zakopani v skrbi, kako bodo svoje fare držali pokonci.

Imamo nekaj "činiteljev" v osehah odbornikov bratskih podpornih organizacij, ki so približno prav enako, kvečemu še napol slovenske. Ne rečem, da med temi odborniki in odbornicami ni takih ljudi, ki bi kdaj pa kdaj pomislili na kaj "literarnega", toda njihove organizacije slone na denarnem prometu in to so skrbi. Številke in postavke in imena — take reči so nujno v ospredju njihovega zanimanja. Preko tega polja utegne njihovo "činiteljstvo" le redko poseči.

Imamo nekaj "činiteljev", ki se zenejo za slovenske pevske, dramske, predavateljske in podobne kulturne zadeve. Imajo svoje uspehe, včasih večje, včasih manjše, so pa s takimi rečmi dovolj velike skrbi, da si ti činitelji ne hodijo še na druga polja delat sivih las.

Imamo nekaj "činiteljev" v redkih uradništvih, ki pa vsi brez izjeme tožijo, da ne vedo, kako dolgo bodo zmagovali — razen če je publikacija v rokah redovniške naselbine, ki ne "najema" in ne plačuje, ampak ljudi, ki jih ima v sebi, gladko "nažene" na delo.

Imamo nekaj "činiteljev", ki razpečavajo ali vsaj skušajo razpečavati "literarna dela". Razpečajo, če sem prav poučen, komaj toliko, da nimajo izgube. Ali pa delajo le iz golega idealizma, kot menda naslednje tri "ustanove": Slovenska Knjiga pod streho Zdravka Novaka, Slovenska pisarna pod vodstvom Karla Mavserja in ameriška podružnica celovške Mohorjeve Družbe pri Ligi v New Yorku...

Imamo tudi nekaj "činiteljev" pri kakšni karitativni organizaciji — če je sploh na mestu, da sem zapisal "kakšni". Saj menda ne poznamo druge kot LIGO KSA v New Yorku. Karitativna

Avgust Horvat.

Poroke in razporoke v Sloveniji v luči statistike

POROKE

Po ljudskem štetju z dne 15.III.1948 je bilo v Sloveniji od skupnega števila 1.392.000 prebivalcev 57,2% samskih, 35,5% poročenih, 6,9% vdov in vdovcev ter 0,4% razporočenih.

V primerjavi s prebivalstvom Jugoslavije je imela Slovenija 8,8% celotnega prebivalstva Jugoslavije, Srbija 41,1% kot najmočnejša in Črna gora 2,4% kot najmanjša republika. Slovenija je z ozirom na število prebivalstva v Jugoslaviji na 4. mestu, prva 3 mesta pripadajo Srbiji, Hrvaški, Bosni in Hercegovini, zadnji dve mesti za Slovenijo pa Makedoniji in Črni gori.

Leta 1952 se je v Sloveniji poročilo 12.556 parov. V primerjavi s številom prebivalstva, ko bi naj Slovenija na podlagi približne cenitve imela 1.460.000 prebivalcev, pride na vsakih 1000 prebivalcev 8,6%.

Največ porok je bilo v mesecu februarju in sicer 1950, najmanj pa v marcu, samo 446 porok. Značilno je, da še vedno drži stara tradicija predpustne dobe. Precej različno je po posameznih okrajih in številke pokažejo drugačno sliko.

V predpustni dobi se jih je največ poročilo v okraju Murska Sobota, 351 parov, sledijo okraj Celje okolica z 262 porokami, Ljubljana mesto z 240 porokami in na zadnjem mestu je Celje mesto s 36 porokami.

Z ozirom na pokrajine se največ ženijo in možijo na Kranjskem v mesecu februarju, enako na Štajerskem, v Prekmurju v mesecu januarju in na Primorskem v mesecu novembru.

ŠTEVILO POROK NA 1000 PREBIVALCEV PO OKRAJH

Okraj	Število prebivalstva 15.III.1948	Število porok 1952	Število porok na 1000 preb.
Celje - mesto	22.451	288	13
Celje - okolica	122.369	946	7,7
Črnomelj	24.345	176	7,5
Gorica	66.764	556	8,4
Kočevje	31.399	315	10,1
Kranj	76.090	601	7,9
Krško	71.318	619	8,6
Ljubljana-mesto	121.492	1549	12,8
Ljubljana-okolica	114.544	907	7,9
Ljutomer	48.247	373	7,7
Maribor mesto	68.758	892	13,1
Maribor okolica	100.746	884	8,7
Murska Sobota	94.914	789	8,3
Novo mesto	66.661	497	7,3
Postojna	46.149	352	7,6
Ptuj	76.281	617	8,1
Radovljica	42.934	466	10,8
Sežana	33.247	231	7,0
Slovenjgradec	43.392	467	10,3
Šoštanj	32.074	295	9,2
Tolmin	39.409	238	7,2
Trbovlje	46.602	453	9,8
Slovenija	1.392.186	12.556	9,1

Precejšnja razlika je med mesti in deželo. Največ porok je v mestih, med katerimi zavzema prvo mesto Maribor, sledi Celje in zadnja je Ljubljana. Med okraji zavzema prvo mesto Radovljica, sledita takoj Kočevje in Trbovlje. Najnižja številka je v okraju Sežana, 7 porok na 1000 prebivalcev.

Večje število porok v mestih je pripisati starostni strukturi mestnega prebivalstva. V mestih je več prebivalstva za poroko primerni starosti, ki so v gotovih primerih prišli z dežele zaradi službe in dela. Pri tem ne smemo pozabiti, da je sedanja oblast v Sloveniji preselila starce in onemogle iz mestnih za-

plat njenega dela pa zavzame ves prosti in neprosti čas, da za kaj "literarnega" ni najti možnosti.

Je nazadnje tudi nekaj političnih "činiteljev" med nami in še kaj takega bi se našlo, toda rezultat bi bil isti.

Če vsa ta raziskavanja in najdbe niso prepričevalna, naj poudarim še eno reč, ki mora prepričati: Vsi ti razni "činitelji", kakor so koristne naredbe in zadržujejo sonce, da ne zaide za gore prehitro, niso med seboj prav nič povezani in naš tukajšnji "narod" jih ni postavil med "činitelje", ampak so se morali sami vsak na svojem polju postaviti na mesto in se narodu predstaviti kot taki. In vsak je dobil zase neki droben odstotek naroda, ki se zanima za svoje "činitelja" in mu gre kolikor toliko na roko — dokler mu gre. Če "činitelj" izgubi zaslabo svojega odstotka, lepega dne preneha biti "činitelj" in odstotek tistih v narodu, ki potujejo za svojim bivšim "činiteljem" eno samo solzo, je jako, jako nizke.

Fant, ali zdaj začenaš razumevati?

vetišč na deželo in končno, da je dežela dala največji krvni davek mladih ljudi med vojno in revolucijo.

Tudi primerjavi prebivalstva v mestih s številom, ki so ga imela pred drugo svetovno vojno, prikaže velik prirastek, kar ni pripisovati naravnemu prirastku, ampak koncentraciji ljudi z dežele v mestnih središčih.

Končno vpliva na poroke tudi gmotno stanje prebivalstva, predvsem višina zasluzka in možnost prihrankov ter stalnost zaposlitve in zasluzka. Gospodarska struktura posameznih okrajev ima tudi na poroke znaten vpliv.

Manjkajo podatki o stalnosti in poklicih poročenec. V nekaterih krajih se možijo in ženijo bolj mladi, v nekaterih nekoliko starejši. Pri tem veliko vplivajo običaji in tradicije posameznega kraja, seveda izvzemši v mestih, kjer prevladuje modernizem tudi na tem področju.

TAJNI DOKUMENTI JALTSKE POGODBE

Ameriško zunanje ministrstvo je po Dullesovem naročilu objavilo v 500 straneh debeli knjigi dokumente zloglasne jaltske konference iz l. 1945, ko sta Roosevelt in Churchill prodala vzhodnoevropske narode, med njimi Slovence, rdeči komunistični tiraniji. Večina dokumentov, ki so zdaj uradno zagledali beli dan, je bila na ta ali oni način doslej že večkrat citirana v mnogih poročilih, člankih in knjigah raznih pisateljev vojnih spominov. Ameriško zunanje ministrstvo je objavilo celotne dokumente z vsemi obrobni zapiski udeležencev jaltske konference: Rooseveltovega tolmača Bohlena (sedaj ameriški veleposlanik v Moskvi), Algera Hissa, Harry Hopkinsa, James Byrnesa itd.

Iz objavljenih dokumentov je razvidno, da so se Roosevelt, Stalin in Churchill sporazumeli o naslednjem:

1) Razdelitev Nemčije. ZSSR zahteva reparacije v višini 71.140.000.000 funtov šterlingov. Treba je pobiti 50.000 častnikov nemške vojske na Stalinov zahtevo, kateri je pritril Roosevelt, Churchill pa nasprotoval.

2) Francija dobi v upravo eno čono Nemčije samo zaradi "prijaznosti" velikih, sicer je ne zasluži. Roosevelt je bil proti vzpostavitvi Francije kot četrte velesile.

3) ZSSR, USA in Anglija tvorijo izključni klub", okoli katerega se naj zberejo drugi narodi. Iz tega načrta se ustvari organizacija ZN. Odločilno besedo naj imajo narodi, — po Churchillovem predlogu, — ki morejo postaviti pod orožje najmanj 5 milijonov vojakov. Roosevelt in Stalin sta to postavko odbila.

4) Roosevelt predlaga ameriško-sovjetsko-kitajsko nadzorstvo nad Korejo za 20 do 30 let Anglija pri tem vprašanju nima nič iskati. Stalin hoče pritegniti Anglijo.

5) Roosevelt hoče podobno nadzorstvo nad Indokino, ki se naj odvzame Franciji. Stalin nasprotuje, kakor tudi Churchill, ki hoče o kolonijo vrniti Franciji.

6) Roosevelt tajno predlaga Stalinu, naj prisilita Anglijo, da bo Hongkong vrnila Kitajski, nakar naj to pristanišče postane mednarodno svobodno pristanišče.

7) ZSSR je napovedala vojno Japonski potem, ko je dobila zagotovilo, da bo po vojni smela zasesti Kurilsko otočje in južni Sahalin.

8) Stalin je zahteval revizijo pogodbe, po kateri je imela Turčija nadzorstvo nad Dardanelami.

Ni drugega izhoda kot da Karel Mavser sam postane "činitelj", začne na debelo izdajati knjige in najde za svoje knjige — približno vsako leto dve — po kakih pet do deset tisoč kupecev. Pri draginji ameriških tiskarn in tako dalje bi morda, pa samo morda, s tem preživljal sebe in družino... Kje bo dobil deset tisoč kupecev? Bolj verjetno se mi zdi, da bi deset tisoč ljudi, ki so kdaj slišali ime Karel Mavser (če jih je toliko...) ne potočilo za čajno žličko solz, ako bi zvedeli, da je Mavser vrgel pero v erijsko jezero, pa se doobra posvetil svetu...

Imam pa pri vsem tem eno zadoščenje. Ni bil Karel tisti, ki je zaklical v svet: Caveant consules! In tudi ni bil kak drug Amerikanec. To je mogel zapisati Tine, ki ima o "bogati Ameriki" že zmerom starokrajske misli. Kdo bi mu zameril? Se priznanje mu damo, pa prav iz srca. Toda...

Saj vem, da je vse to le kislata lažba. Pa na žalost boljše niti Karlu niti Tinetu — ne morem dati...

Oba.

V primerjavi z ostalimi republikami Jugoslavije je Slovenija s številom porok na četrtem mestu, sledita ji Hrvaška in Črna gora.

PRIMERJAVA Z OSTALIMI REPUBLIKAMI JUGOSLAVIJE

Republika	Prebivalcev leta 1948	Porok 1. 1952	Porok na 1000 prebiv.
Slovenija	1.392.186	12.556	9,1
Hrvaška	3.757.000	35.000	9,0
Srbija	6.528.000	74.000	10,8
Bosna Hercegovina	2.565.000	30.000	10,9
Makedonija	1.153.000	14.000	10,8
Črna gora	377.000	3.000	8,1

Srbija, Bosna in Hercegovina ter Makedonija imajo skoraj isto razmerje na 1000 prebivalcev, tudi ni velike razlike med Slovenijo in Hrvaško. Skupina za sebe je Črna gora, ki predstavlja zelo nizko število, posebej še, ko je sorazmerje celotne Jugoslavije 10,2 porok na 1000 prebivalcev.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

ARGENTINA

Predsednik general Peron bo 29. marca sprejel vse lani izvoljene poslance za Narodni kongres kakor tudi za provincijske parlamente, katerim bo želela teči poslaniška doba dne 1. maja t. l.

Severnoameriški minister za vojno mornarico Charles S. Thomas je v spremstvu visokih funkcionarjev vojne mornarice ZAD prispel prejšnji petek v Buenos Aires. Na letališču na Ezeizi ga je sprejel argentinski minister za vojno mornarico kontradmiral Anibal O. Olivieri, s svojim štabom in severnoameriški veleposlanik Nufer z osebjem veleposlanstva. Predpisane vojaške časti mu je pa izkazal oddelek mornarice z godbo in zastavo. Po krajšem odpočitku v hotelu je severnoameriški mornariški minister napravil vljudnostne obiske državnemu tajniku za narodno obrambo generalu Sosi Molinu ter zun. ministru dr. Remorinu. V petek zvečer je bil na ameriškem veleposlanstvu njemu na čast velik sprejem. V soboto dopoldne je severnoameriški gost položil vence na katafalk, v katerem počivajo posmrtni ostanke generala San Martina v katedrali, nato pa pred spomenik admiralu Brownu in Washingtonu. V nedeljo zjutraj je bil s svojim spremstvom sprejet pri generalu Peronu v predsedniški letni rezidenci v Olivosu. V njegovi družbi si je nato ogledal vse društvene in športne prostore ženske mladinske srednješolske organizacije UES, nakar je z letalom z vsemi svojimi spremljevalci odpotoval v Mar del Plato, v ponedeljek je pa obiskal argentinsko pomorsko bazo Puerto Belgrano.

Po vrnitvi v Bs. Aires si je ogledal razne argentinske pomorske ustanove, bil je znova sprejet pri predsedniku generalu Peronu, ki mu je podelil najvišje argentinsko odlikovanje za pomorske zasluge. Ob tej priliki je visoki am. gost imel tudi govor, v katerem je povdarjal tradicionalno prijateljstvo Argentine in ZAD, posebno pa še njenih vojnih mornaric. Naglašal je izredno važnost Argentine za obrambo svobode pred navalom internacionalnega komunizma. Svoji je severnoam. mornariški minister odpotoval v svojo domovino.

Predsednik general Juan D. Peron se je udeležil slavnosti ob zaključitvi II. mladinske olimpiade. Ob tej priliki je imel govor ter je v njem povdarjal potrebo po pravilni športni vzgoji mladine.

V novi argentinski provinci Misio- nes so bile v nedeljo splošne volitve, katerih so se udeležile tri politične stranke: Peronistična, radikalna in komunistična stranka. Zmagala je Peronistična stranka, ki je dobila 52.481 glasov. Za radikale je glasovalo 19.001, za komuniste pa 831 volilcev. Praznih in neveljavnih glasovnic je bilo 935. Za prvega guvernerja te province je bil izvoljen dr. Claudio Arrechea, za viceguvernerja pa dr. Francisco M. J. de Haró.

Iz New Yorka poročajo, da name- ravajo predstavniki severnoameriške jeklarske industrije investirati 100 milijonov dolarjev za dograditev ter dovršitev velike argentinske jeklarne v San Nicolasu v provinci Buenos Aires.

Vlada je izdala dekret, ki določa, da ima Argentina v bodoče samo naslednje državne praznike: 1. maj, 25. maj, 9. julij, 26. julij in 17. oktober. Slavnosti, ki so bile združene z Dnevom, posvečenim narodni zastavi, bodo odslej dne 25. maja. Te dni bo počivalo vse delo. Delo bo počivalo tudi 17. avgusta, na dan smrti generala San Martina, in na pustni torek. Za delovne dni so pa proglašeni: 6. januar, Telovo, Marijino vnebovzetje, Vsi sveti in 8. december.

V Buenos Airesu se je dne 18. marca t. l. sestal odbor Ameriške nagrade Juan Peron ter je razpravljalo o predlogih iz posameznih držav za podelitev nagrade enega milijona pesov znanstvenikom in javnim delavcem, ki so s svojim delom koristili človeštvu. Člani odbora so se po daljšem razmotrivanju vpsolanih predlogov odločili za podelitev nagrade slovitemu francoskemu nevrokirurgu vseučiliškemu profesorju Dr. Reneju Lericheju. Nagrada mu bo slovesno izročena dne 14. aprila na Dan Amerik. Na to slavnost bo povabljen tudi predsednik general Juan Perón.

Naročajte in širite Svobodno Slovenijo

Novice iz Slovenije

Prešernove nagrade za 1955 so dobili: Prvo nagrado s področja znanosti univ. prof. dr. Milko Kos za delo Urbarji Slovenskega Primorja, II. nagrado z znanstvenega področja dr. Stanko Peterlin za samostojno in izvirno znanstveno delo s področja velemolekul, objavljeno v ameriškem znanstvenem časopisu Journal of Polymer Science 1954. Prav tako nagrado z znanstvenega področja je dobil dr. Fran Novak, izredni univ. prof. zdravilstva, za odkritje novega uspešnega stopnja pri izvajanju Wertheimove operacije. S področja umetnosti je dobil prvo nagrado Ivan Potrč za roman Na kmetih, naslednji dve nagradi sta pa pripadli gledališki igralci Miri Daničovi za igralske stvaritve v Vasi Železnovi Maksima Gorkega, v Williamsovi Stekleni menažeriji in v de Filipovi Filomeni ter slikarju in grafiku Francetu Miheliču.

Selections of poems by France Prešeren je naslov knjigi z izborom Prešernovih pesmi v angleškem prevodu. Zbirko sta uredila prof. londonske univerze W. K. Matthews, in univ. prof. dr. Ante Slodnjak, ki je knjigi napisal tudi uvod. Prešernove pesmi so prevedli v angleščino univ. prof. V. de Sola Pinto, Janko Lavrin, univ. prof. V. Nottinghamu, že omenjeni univ. prof. Matthews, Gloria Komai in slov. pesnik Griša Korit.

NOVO PRIZNANJE PROF. DR. AHČINU

Ena izmed najbolj uglednih španskih socioloških revij "Revista Internacional de Sociología", ki jo izdaja znanstveni inštitut za sociologijo "Balmes" v Madridu, je v svoji 46. številki prinesla oceno dr. Ahčinove Sociologije I. Oceno je napisala sodelavka omenjenega inštituta prof. MARIA JOSE GARCIA MORATO.

Iz ocene je razvidno, da prof. GARCIA MORATO dobro pozna ne samo prvo knjigo dr. Ahčinove Sociologije, ampak tudi druga Ahčinova sociološka dela. Pozna tudi slovenske socialne krožke, piše o Družabni Pravdi in njenem delu in o slovenskih izseljencih. Pove, kako je bila knjiga sprejeta med Slovenci in navaja oceno knjige, ki jo je napisal dr. Miha Krek v Svobodni Sloveniji.

O Sociologiji pravi, da je njen slog privlačen ter njena zunanja oblika primerna, da jo človek vzame na potovanje; da je iz knjige razvidno globoko poznanje sociološke stvarine avtorja in zlasti tistih temeljnih resnic, ki tvorijo temelj katoliške sociologije. Nato navaja vsebino vseh šestih poglavij in po vse naslove nadaljnjih treh knjig, ki jih namerava prof. dr. Ahčin še izdati.

Svojo oceno zaključuje tako: Lahko trdimo, da je dr. Ahčinovo delo edinstven primer sociološke literature med vsemi emigrantskimi skupinami in iz tega dejstva moramo ocenjevati vso slovensko emigrantsko skupino na splošno in še posebej "Družabno Pravdo", slovensko organizacijo, ki ima namen širiti katoliški socialni nauk.

nik. Med drugimi je preveden celotni Sonečni venec z Gazelami.

V Sloveniji so se začeli spreminjati letni časi. V najhujših zimskih mesecih so imeli lepe sončne dneve. Januarja in februarja je bilo povsod polno pomladanskega cvetja. Sredi februarja se je v Ljubljani bliskalo in je grmelo kot ob nevihti sredi poletja, v marcu pa sneži in sneži in so imeli celo temperaturo 18 stopinj pod ničlo.

Svet za prosveto in kulturo LRS je sprejel osnutek zakona o kmetijsko-gospodarskih šolah. Kmetijske šole naj bi ustanovljali okrajni ljudski odbori. Obisk teh šol raj bi bil v okoliših 6 km obvezen za vsa moška in ženska mladina, ki je izpolnila obvezno osemletno šolanje in ne obiskuje kake druge šole.

Posebna komisija je preučevala vprašanje družbenega upravljanja centralnih gledaliških ustanov v Ljubljani. Sklenjeno je bilo naj posebni upravni odbor vodi Dramo in Opero v Ljubljani kot začasni organ društvenega upravljanja.

Dr. Franc Stele, univ. prof. v Ljubljani je bil imenovan za dopisnega člana Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu.

Veronika Mlakar, hčerka Pina in Pie Mlakar, je za Novo leto gostovala v Ljubljani v vlogi Svanilde v baletu "Coppelia", v kateri je plesala v Ljubljani samo enkrat pred leti. Veronika Mlakarjeva je nastavljena sedaj kot prva plesalka Državne opere v Munchenu.

V Selah pri Dobovi so leta 1954 odkopali slovensko grobišče iz IX. stoletja, t. j. še iz časov pred madžarskim prihodom v Panonsko nižino in njihovimi napadi na slovensko zemljo. To grobišče je dosedaj edina priča o zgodnji naselitvi Slovencev v obsoletskem trikotu.

V Javni zobni polikliniki v Celju so bile tako neurejene razmere, da je med nameščenci prišlo celo do medsebojnih pretepev. Sedaj so imenovali kolektivno prisilno upravo.

V Ljubljani so nedavno slavili življenjske jubileje: Ante Trstenjak, slikar in grafik, 60. letnico, Vera Albrehtova, mladinska pesnica 60. letnico, dr. Bratko Kreft, režiser in dramaturg Slovenskega narodnega gledališča, 50. letnico in dr. Božo Vodusek, pesnik, 50. letnico. Dr. Božo Vodusek je v zadnjem času preštaval I. del Goethejevega Fausta, ki bo izšel v založbi Državne založbe Slovenije.

V Sloveniji boluje za tuberkulozno letno na 100.000 prebivalcev 300 bolnikov. Največ tuberkuloznih bolnikov je v industrijskih centrih in v mestih Ljubljana, Celje, Maribor ter v trboveljskem bazenu. To so ugotovitve dr. Bojana Fortiča na seji Sveta za zdravstvo LRS. Vzroki tuberkuloznih obolenj med industrijskim in mestnim prebivalstvom so predvsem v podhranjenosti in slabih higienskih stanovanjskih razmerah. Eden od vzrokov tuberkuloznih obolenj med industrijskim delavstvom je telesna izčrpanost.

Odbor za socialno politiko zveznega izvršnega sveta ima pripravljen načrt uredbe o razširitvi socialnega zavarovanja na osebe samostojnih poklicev, med drugim za zavarovanje umetnikov.

Umrli so. V Ljubljani: Emil Cevc, uslužbenec tovarne dekorativnih tkanin, Štefanija Geč, Ernestina Jamšek, učiteljica, Ivan Zvonar, vlakovodja v p., Nataša Lapajne, profesorica na Ekonomskem tehnikumu, Reza Balon, Vojteh Fortič, strojni mojster Mestne elektrarne v p. in Ivan Jakoš, oficir v p. v Zavrču, Franc Stres, v Kobaridu, Janez Žitnik, upokojenec papirnice Vevče v Zavrču, Vida Oček, nameščenska Bombažne tkalnice v Vižmarju, Marija Prinar v Domžalah, Ivan Kamnikar-Matiček uslužbenec Litostroja v Stožicah, Velentin Pulko, šolski nadzornik v p. v Hajdini, Marija Permozar iz Domžal, Jakob Brezan, žel. v p. v Litiji, Rudi Ramovš, ročni stavec v Titovgradu, Marija Grile, roj. Ušeničnik v Radovljici, Slavko Trošt, II. častnik krova ladje "Rog" Splošne plovbe Koper, Marija de Costa v Brežicah, Martin Lavrač, upokojenec v Moravčah, Franc Majdič, pos. na Viru, Franc Virant-Vreščaj na Igu, Ivana Babnik, roj. Kogojšek v Dravljah in Terezija Boškovič v Radovljici.

Ljubljanski učitelji so se na svojem nedavnem zborovanju zavzemali za obvezno predšolsko vzgojo ter za enotni osemletni osnovnošolski pouk. Glede pouka moralne vzgoje so bili mnenja, naj bi v osnovnih šolah odpadel kot poseben predmet, ker "mora učitelj vzgajati otroke pri vseh predmetih". Ugotavljali so tudi, da je mnogo družin, ki za otroke sploh ne skrbijo, čeprav prejemajo od družbe sredstva za to. Kot vzrok za tako stanje so navajali neurejene družinske razmere, ločene zakone in pijančevanje. Zato so nekateri učitelji bili mnenja, "da bi zaradi zaščite otrok morali ostreje nastopiti proti ločitvam".

Pri pregledovanju poslovanja Gozdne uprave v Šoštanju, so ugotovili, da je ta uprava kupila tudi avto in sicer za ceno, ki je znašala na prvem računu 550.000 din, drugi račun pa se je glasil na znesek 1.050.000 din. V resnici je avto stal 4 milijone 100.000 din. Račune so ponaredili, da bi se izognili plačilu visokega prometnega davka. Ker drugače niso mogli priti do sredstev, so si ustanovili črni fond s ponarejenimi plačilnimi listinami. Gozdna uprava je po poročilih v ljb. listih namesto 16 milijonov din. odvedla za davke samo 2 milijona. Poročilo o teh manipulacijah pravi, da so se z njimi okoristili tudi poseamezniki z več 100.000 din. Člani okrajnega ljudskega odbora Šoštanj so te nepravilnosti uredili tako, da so "kriminalni pri okrajni gozdni upravi ostro in z ogorčenjem obsodili ter zahtevali, da se v bodoče ne sme ponoviti".

Slovenski knjižni zavod namerava izdati v novostanovljeni zbirki "Bios" vrsto življenjepisov, petopisov, monografij in podobno. Med drugim so pripravljena za izdajo dela: Dr. Dragotin Cvetkova "Davorin Jenko" Tibor Mende: "Burma sredi dveh svetov", Benjamin Platt Thomas: "Abraham Lincoln" in Axel Munthe "San Michele". V zbirki "Sodobni roman" je na sporedu za izdajo ro-

PISMO IZ TRSTA

NASELJEVANJE ITALIJANOV V SESLJANU IN PRI PROSEKU

Občinska uprava v Trstu je odobrila prodajo 16.581 kv. metrov sveta na Proseku ustanovi za italijanske begunce za gradnjo novega begunskega naselja. Srenjska zemlja slovenskih kmetov bo tako središče poitalijančevanja. Vsi protesti Slovencev so zaman. Italijanska politika v Trstu gre torej po poti jugoslovansko-italijanskega sporazuma, po katerem ni dovoljeno spreminjati narodnostne slike delov Tržaškega ozemlja.

Občinska uprava v Nabežini je odobila dovoljenje za gradnjo 50 hiš po 4 stanovanja (za 1.200 ljudi) za italijanske begunce v Sesljanu, na svetu, ki ga je ustanova kupila od devinskega princa Thurn und Taxisa. Pokrajinska uprava je sklep občine razveljavila. Občina se je pritožila, a je bila tudi pritožba odbita. Do 5. marca 1955 bi občina morala izdati dovoljenje za gradnjo. Občina pa dovoljenja ni izdala. Sklicuje se, da je v občini že dovolj brezposelnih ter da po posebnem statutu ni dovoljeno spreminjanje etnične slike volilnih enot. Italijanski krogi se seveda pritožujejo ter groze, da bodo postavili občini komisarja. Javno pa tudi trdijo, da gre le za gradnjo dveh hiš. V resnici dveh skupin hiš.

Tržaška občina je doslej prodala okrog 170.000 m² jusarske (srenjske) zemlje, nekdanja last slovenskih kmečkih srenj, italijanskim ustanovam. Pri

Slovenci v Argentini

PORAVNAJTE NAROČNINO TEDNIKA "SVOBODNA SLOVENIJA"

Naročnina znaša:
Za leto 1955: Pri enkratnem plačilu \$ 80.—. Pri plačevanju v obrokih \$ 43.— za pol leta in \$ 23.— za četrt leta. Pri spevajete prostovoljno za tiskovni sklad. Naročnino plačajte na Víctor Martínez 50, Bs. Aires, ali pa po pošti (giro postal). Ne odlašajte s plačilom!

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča. V družini g. Franceta Dermastje in njegove žene ge Eli, roj. Us se je rodila 6. marca t. l. hčerka Marija-Dora. Čestitamo.

Kam bomo šli na Belo nedeljo

17. aprila 1955

NA SLOVENSKO PRISTAVO V MORON.

kjer bo velika družabna prireditel Društva Slovencev

man Karla Grabeljška "Dolomiti se krušijo", v zbirki za domačo literaturo "Feniks" mislijo izdati pesniške zbirke Ceneta Vipotnika, Petra Levca in Ivana Minatija. Napovedana je tudi izdaja Bartolovih "Tržaških humoresk".

Slovenec Dolinar je jugoslovanski prvak v namiznem tenisu.

sv. Križu 36 tisoč, na Opčinah 34 tisoč, v Padričah 54 tisoč, na Proseku-Kontovelju prej 27 tisoč, sedaj skoro 17.000. Hoče razlastiti s pomočjo pokrajinske uprave 500.000 m² zemlje v Zavljah, poleg vse doslej že odvzete zemlje, ki je bila potrebna (ali nepotrebna) za gradnjo industrijske cone. 336.000 m² zemlje je bilo razlaščene ob izlivu Timava za italijanske begunce.

Kdaj se bo vse to končalo?

VRAČANJE BEGUNCEV

Italijanske oblasti v Trstu so začele vračati begunce, ki prihajajo skrivaj iz Jugoslavije. Prvi je prinesel to vest slovenski poročevalec v poročilu svojega dopisnika iz Trsta Staneta Lenardića. Nato se je oglasil tehnik "Il Borghese", nato "IL Corriere di Trieste", končno "Il Piccolo di Trieste". Zadnji potrjuje vest ter jo tudi opravičuje. Trdi pa, da ne gre za begunce, ki iščejo politični azil, ampak za skupine prebežnikov, ki so prišli v Italijo iz ekonomskih ali osebnih razlogov. Vsekakor je to svojevrsten boj demokršćanske vlade proti komunizmu: slovenski begunci so taka izročanja že večkrat doživeli, zato, si danes v Trstu ne delajo nobenih iluzij več.

Zveza uslužbencev slovenskih šol je na zadnjem občnem zboru 11. februarja izbrala novi odbor, ki ga sestavljajo: Maks Šah, Jože Velikonja, Tone Kostnaper, Vovk Vinko, Stanislav Soban, Martin Kopusar in Vera Glabočnik. Zveza ima namen ščititi koristi vseh uslužbencev na slovenskih šolah v Trstu. Poleg nje obstajata v Trstu še dve strokovni organizaciji slovenskih šolnikov. Za koordinacijo njihovega dela skrbi Zvezni odbor.

Posebni statut se v Trstu še nikjer ni začel izvajati. Italijanski oblastniki trdijo, da je že vse urejeno, četudi niso izdali še nobenih zakonskih predpisov. Niti posebni sporazum še ni bil objavljen v Uradnem listu. Nekateri se boje, da bi sporazum izgubil vsako vrednost, če bi padla italijanska vlada, ki je sporazum sprejela. Ker je položaj vlade zelo majav, ni videti, da bi sporazum začeli kmalu in dosledno izvajati. Zdi se tudi, da se Jugoslavija za Trst ne briga dosti, ker med Slovenci v Trstu nima mnogo zagovornikov. Zanj so važnejši dobri odnosi z U Nujem. (Kdo ga pozna?)

Slovenska radijska postaja v Trstu se spreminja počasi v postajo z italijanskim programom, prevedenim v slovensščino. Posebno je to očitno pri poročilih, ki jih Italijani natančno predpišejo in strogo kontrolirajo. Sicer je pa pred meseci italijanski odgovorni funkcionar radijske postaje izjavil, da ima postaja namen širiti italijansko kulturo na vzhod...

Sneg v Trstu. V Trstu je 5. in 6. marca zapadlo precej snega. V okolici do 30 cm, v mestu kakih 15 cm. Posebnost je pač, da je padlo toliko snega tako pozno, potem ko je mnogo marelic že odevetelo. Mnogo več snega je zapadlo v Sloveniji, kjer je bil mnogokje prekinjen promet zaradi snežnih zametov. Okrog Postojne so bili zameti visoki po tri metre. Sneg je padel tudi v vsej Benečiji.

NARTE VELIKONJA

(8)

Višarska polena

"Po fantu. In hlapec, moj hlapec — bo moj gospodar! Dva tuja človeka mi bosta na mojem gruntu rezala kruh, pod streho, ki sem jo jaz postavil. O, naj ne doživim tega! Da bi moj hlapec meni rezal užitkarski kruh!"

In se je tiščal ves dan za pečjo. Če ga je kaj vprašala, je samo odgovoril ter jo ošvrkal s sovražnim pogledom. "Gosenica!" si je mislil ter se naslajal ob tej besedi. "Gosenica, žre sad tujega truda!" In ni videl njenega dela, ni videl njene skrbi. "Žre, žre, moje krvave žulje žre in neprespane noči žre."

V srcu je čutil dan na dan večje zaničevanje, dan na dan jo je bolj sovražil ter se ji umikal, kakor da je strupena.

V tem vzdušju se je vrnil Tine iz bolnice. Ni čuda, če ga je Franca sprejela z veseljem. Preko prsi je imel oklep iz mavca ter se ni mogel sam nič premikati, ker je imel tudi nogo in roko v obvezji. Z Matijcem sta ga nesla v čumnato, Franca je bila zakurila v peč ter mu pripravila posteljo.

Mohor pa je oprezoval okoli snahe. "Kar oči širi, tako ga pozira!" je odgovoril v izbo, ne da bi bil Tinetu kaj dejal v pozdrav. Matijec pa se jim je tudi izognil. Ni hotel s hlapcem nobenega pogovora.

In tako je Franca dobila bolnika v hi-

šo, prekladala ga ter čakala, kdaj ozdravi.

"Četudi je hlapec, pri našem delu ga je doletelo!" si je mislila ter mu pripravila priboljšek.

"Vse bo zmetala vanj!" je godrnjal Mohor. "Česar sama ne požre, gosneca, bo pa troutu stlačila!"

Kakor da sedi na razbeljenih žeblih, se mu je zdelo, pa je krevsal v sosesčino.

"Da Matijca Franca ne mara, to je pa čudno!" ga je na eni teh potov dregnila Cajnarica "Kdo bi si mislil! Matevž je pravil, kako ga je zavrnila. Zakaj je pa prej zahteval grunt? Ali ni mogel počakati še par tednov? Nerodna sta, nerodna!"

"Vražji jezik!" je zaklel Mohor. "Kaj gobezdaš?"

"Ali jaz?" je hitela žanska užaljena. "Ali jaz? Matevž, ki je bil zraven. Pa saj ni neumna, dosedaj je bila gospodinja, pa naj da grunt kar nazaj. Mladega fanta si lahko izbere, samo če bi namignila! In pa tak lep grunt!" je vrtala vanj.

"Kaj komu mar?" je besno udaril z nogo. "Kaj komu mar? Da se mora vsak jezik obregati ob nas!"

Ženska se je prestrašila ter se naglo poslovila.

"Mladega fanta si lahko izbere. O, saj

si ga je! Ali ne tiči zmerom pri njem," si je besedel Mohor. "In to je bila žena mojega sina. Sina, ki sem mu dal grunt!"

In je taval okoli kakor izgubljen in pritaval k Blažu, Blaž je sekal dračje pred kočjo ter prenehal, ko je zagledal Mohorja.

"Ali sekaš?"

"Sekam!" je odvrnil Blaž.

Mohor je sedel na prag ter se jezil nad snegom, ki se je oprjel njegovih hlač.

"Kako se to prime!"

"Kakor moka!"

Pa sta molčala.

Čez dolgo se je Mohor odkašljal.

"Vprašaj bi te za svet!"

"In?"

Blaž je zvedavo pogledal Mohorja.

"Ti veš, da bi se Matijec lahko oženil!"

"Lahko bi se!"

Pa sta spet umolknila.

"Veš, pravim, če pa se noče!" je spet krehnil Mohor.

"Noče se!" je trdil Blaž.

"In najbrž ga ne mara!"

"Kdo, Franca?" je naglo vprašal Blaž.

"Kako to veš, Franca? Da, Franca!"

je zimi, kakor da mu je kamen padel od srca. "Zdaj pa veš vse."

"O, jaz to dolgo vem!"

Kako ostro ga je pogledal Mohor.

"Veš, pa ne poveš!"

"Vse bo še dobro! Franca je otrok, Matijec je otrok — vse bo še!"

"Da ni Tineta!" je vzdihnil Mohor.

"Da ni Tineta?" je z blazno grozo vprašal Blaž ter se skrivenčil od strahu. "Kaj praviš, Tineta? Ali je že kaj? Ali je že kaj?"

"Kaj je, ne vem! Toda bo, bo!"

"O ti moj Bog," je vzdihnil Blaž. "O ti moj Bog!"

9.

V ozki čumnati je ležal Tine v oklepih iz mavca. Z zdravo roko si je podpiral glavo ter strmel skozi okno. Videl je na gaz mimo hiše in ni ušel človek njegovega pogledu, ko je šel mimo.

Čudno tesno in pusto mu je bilo pri srcu. V teh samotnih razmišljanjih je v njem divjal strašen boj. "Da bi se sam ovadil! Da bi se rešil teh ostrih očitkov! Da bi se lahko spovedal." Kolikokrat se mu je v polnu zazdelo, da sliši po kuhinji Francetove stopinje, slišal je že, da so se odprla vrata in je Franca stal bled in nem na vratih.

"Da bi se ovadil! Mlad sem še. In jaz nisem kriv. Zakaj me je izzval?"

S silnim naporom je zadržal v sebi očitke ter se nasmehnil.

"Kakor otrok sem! Vse me straši! Za pokoro je še čas, za ječo je še čas. In zdaj naj grem pred sodnika. Ali ne delam pokore z zlomljenimi udi? Ali ni to pokora? Ali sem ga hotel umoriti? Nisem. Saj ga nisem."

In mu je odgovarjal drugi glas. "Hotel si ga umoriti in si ga umoril!"

"Jaz sem še mlad in za pokoro je še čas!"

Trmast je stisnil ustni.

"Da, čas je še!"

Toda v skrivnem kotičku srca je žive-la drobna misel, kljuvala, kljuvala kakor vztrajen črv ob njegovo zavest.

"Če stopi sodnik predme, bi mu ne mogel skriti. Čisto zmrnilo me bo. Kako bi mu pogledal v lice? In če Blaž le naznani. Če Blaž naznani, potem, potem padem v ječo. In nikoli več ne bom videl solnca. Če me celo ne zadene vrvi!"

Kakor da ga je sunilo ostro bodalo, je zastokal od srčne stiske in bolečine ter se premaknil na postelji.

"Vrvi! Okoli vratu! In bom zabingljal v zraku!"

Krčevita groza mu je spreletela ude. Spomnil se je na strašni prizor, ko so pred njegovimi očmi obesili gališkega kmeta. Vrgli so mu zanko okoli vratu in je takrat zatulil od strahu in groze, zatulil, da je šlo skozi ušesa. Nato se je opotekel v zraku, kakor da misli ubežati, ter si sam izpodvil stol izpod nog. In še zmerom je navidezno bežal po zraku... Hip, dva hipa, trije hipi. Nato so mišice uplahnile in oči iztopile začudeno, zaripelo, krvavo obrojlene in iz spačenega obraza je pomolil jezik.

Tine je skoraj zakričal ob spominu. "Vrvi. In tudi jaz bom bežal po zraku ter omahnil in pomolil jezik!"

Z vso silo se je prevallil na postelji, zagrabil za rjuho in si obrisal kaplje znoja s čela.

(Nadaljevanje sledi)

SLOVENC I P O S V E T U

ŠPANIJA

Politični tečaj smo imeli na koncu lanskega leta v Madridu. Tečaj je organiziralo Poverjeništvu SLS v Madridu, udeležili so se ga pa zastopnik SLS iz Pariza ter člani Poverjeništvu in prijatelji SLS iz Madrida. Na tridnevem tečaju so se obravnavala sledeča vprašanja: Zgodovina SLS (referent dr. S. A. Mikolič), Ideološki temelji SLS (referent g. N. Čretnik), Slovenske narodne manjšine (referent g. N. Čretnik), Naloge SLS v emigraciji (referent dr. Klopčič) ter Slovenija in politične kombinacije (referent dipl. ekonom Černetič). Po vsakem referatu se je vršila daljša debata, v katero so posegali vsi udeleženci - starešine in vseučilišniki iz Madrida. Ob zaključku tečaja so tečajniki sprejeli, resolucijo, ki se peča z vsemi slovenskimi problemi, ter so jo predložili načelniku stranke dr. Mihi Kreku.

ANGLIJA

Krščeni so bili: V Biggleswade Ivan Gašparovič, v Doncastru Sonja Kristina Lavrič in v Todmordenu Slavko Dogša.

CHURCHILL ODHAJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

voditelji dosegel končno poravnano in s tem postavil temelje za mir, ki ne bo odvisen od hidrogenskih bomb. Stalina je v Moskvi nadomestil Malenkov, za Malenkovič so prišli drugi. Za volitve v Angliji je bilo treba tudi v zunanji politiki pripraviti uspeh, in ta uspeh ne bi smel biti tako beden, kakor je bil dogovor, ki je bil sklenjen v Jalti. Amerikanci so se na Formozu pravkar zapletli v mreže, iz katerih ni pravega izhoda — Churchill edini še pozna sovjetske politike dovolj in zato bo Anglija nastopila tako, da bo utrjena še vsaj za nekaj desetletij njena vodilna pozicija med Moskvo in Washingtonom.

DULLESOVA POTEZA

Dullesova teza — in tudi teza republikanske vlade — pa je, da svetovetom po skušnjah v Jalti ni mogoče zaupati. Vsak dogovor s sovjeti zanje ne pomeni konec dobe napetosti ali trenja, ampak le izhodišče za nove akcije ali poteze; vsaka pogodba s sovjeti je samo toliko vredna, kolikor je zanje koristna. Zato sovjeti navadno izpolnijo le polo-

Msgr. Škerbec lepo naproša vse rojake, naj mu sporoče na naslov, kakor je naveden na platnicah njegove knjige Krivda rdeče fronte, vse podatke o kom. grozodejstvih v njih rojstnih krajih, prav tako pa tudi vsakršne druge informacije, ki bi utegnile biti koristne pri sestavi II. dela knjige Krivda rdeče fronte. Kakšni podatki pa so potrebni, se boste najlažje poučili, ako kupite Krivdo rdeče fronte. Dobi se v Dušnopastirski pisarni za 17 pesov.

"CASA BOYU" — urarna in zlatarna

OLAZABAL 2336

Tel. 76-9160

pol kvadre od Cabilda 2300

ZLATNINA, SREBRNINA, URE

Zapestnice, uvožene, zajamčeno nerjaveče, kot reklama prodaja po m\$. 10.— VSA POPRAVILA TOČNO IN ZANESLJIVO

Naše stranke, ki so med tednom zaposlene, lahko pridejo tudi v soboto popoldne. Prijavijo se lahko telefonsko.

Louis de Wohl: Zemlja je ostala za nami

(Uvodna beseda ob našem novem podlistu)

V Zborniku-Koledarju Svobodne Slovenije za leto 1955 je bil objavljen tudi članek, ki razpravlja o tehničnih možnostih raketnega odleta iz zemeljskega območja. Bralec je tam lahko zvedel, da se današnja tehnika v svojem razvoju že približuje tistem trenutku, ki bo uresničil eno največjih sanj znanstvenikov. To, o čemer je pisal Jules Verne pred 80 leti nekako in kar je veljalo vseskozi le kot bujna domišljija in za vedno neizvedljivo, se bliža našemu rodu. Medtem ko je članek v Zborniku 1955 le na suho obdelal tehnično ozadje in znanstvene predpogoje za izvedbo raketnega poleta, je seveda že vrsta znanih pisateljev obdelala v svojih romanih drugo plat tega vprašanja, namreč, kaj bi človek, kadar bi ga stroj odnesel iz našega planeta, tam utegniti doživeti. Mnogi pisatelji prepuščajo svoji fantaziji vse možnosti in zato kar mrgoli povesti, kjer prvi zemljani na drugih planetih najdejo najbolj nemožna, strahotna, a inteligentna živa bitja. Ta fantazija gre gotovo predaleč, saj znanost danes že ve, da je verjetnost življenja

Na univerzi v Galway na Irskem je dobil diplomu kot specialist za duševne in živčne bolezni dr. Jože Jančar, ki je že leta 1952 diplomiral iz splošnega zdravilstva.

V Rochdale je dopotovala k svojemu možu ga Fortuna iz Logatea. Z njo so prispeli tudi trije otroci.

Hud vihar je dvignil streho na hiši družine Rees v Pembroke Dock. Zrušil se je tudi strop, dež pa je uničil pohištvo in obleko. Hišo Viktoriju Rupniku v Hengoedu pa je uničil požar. Zgorela je tudi vsa oprava.

Slovenci v Londonu so januarja meseca postavili na oder Linhartovo "Zupanovo Micko".

FRANCIJA

V cerkvi Naše Gospe v Versaillesu sta se poročila Janez Černetič iz Madrida in v Španiji in gdč. Neily Hardouin. V Tucquegnieusu sta pa stopila pred oltar Florijan Močilnikar in gdč. Anica Rože. Oba para je poročil g. Nace Čretnik. V družini g. dr. Antona Žajdele v Parizu so dobili sina Ludovika Bernarda.

vico pogodbe, druga polovica pa je temelj za nove težave in novo izsiljevanje. Zato so v Washingtonu objavili vse dokumente o Jalti prav v hipu, ko je bila debata o pogajanjih s sovjeti v Londonu na višku in ko je Churchill bil že poln vizij o zmagovalstvu.

Churchill je sicer že v decembru 1954 prejel obvestilo, da bodo dokumenti o Jalti v celoti objavljeni. Sicer za dan ni vedel, vključ temu je debato v spodnji zbornici razvijal naprej. Objava, ki jo je izvedel Dulles, je sedaj tak potek dogodkov prekinila — v svetu je nastal diplomatski "skandal", za katerega pravijo, da mu po letu 1945 ni najti primera.

VIZIJE O TRETJEM BLOKU

Vsi, ki so na vodstvo treh ali štirih velikih sil zrlji še z nekimi upi in potrebnim spoštovanjem, so bili presenečeni nad tem, kolikšen je bil Stalinov uspeh, ko je v Jalti razdvajal in vezal Roosevelta in Churchilla. Tisti tretji blok, ki se tako dolgo in tako vztrajno ponuja, je začel te dni pridobivati. Doležljivi kot o simpatični pojavi nikdar niso govorili v Franciji — po objavi dokumentov iz Jalte je vodilo francosko glasilo, ki je obenem tudi glasilo francoske zunanje politike, "Le Monde" zapisal prvič besede, "da je po vsem tem najbolj primerno, da se od takih ljudi čimprej odvrnemo in gremo s tistimi, ki iščejo tretjo pot." V Angliji je konservativna stranka s Churchillom na čelu doživela hud udarec, krha se prijateljstvo med Anglijo in ZDA. V delavski stranki je vedno več tistih, ki proti volji Attleeeja govore o tem, da se mora

tudi Anglija odločiti za pot "tretjega bloka."

Toda tudi ta pot je posuta vse prej ko s cvetjem ali obzarjena z venci zmage in uspehov. Politika tretjega bloka bi prepuščala pot prosto za tekovanje med sovjeti in ZDA — in to tekovanje v oboroževanju bi se nazadnje moralo končati ali v vojski ali pa v posebne vrste sporazumu. Kakor kažejo stvari trenutno, do vojske ne sme priti, ker bi to pomenilo konec civilizacije v tistem smislu, kakor jo pojmuje ta svet. Če pa ostane vojni konflikt izključen, mora priti o mirnem sožitju med obema do nekega dogovora — do dogovora v dvoje. ZDA in sovjeti bi si nazadnje razdelili oblast nad vsem svetom in potem tudi skupini "tretjega bloka" narekovali potek in način življenja.

Ako hoče Anglija v tem stoletju še kaj pomeniti, mora tak dogovor v dvoje preprečiti. Dogovor med Moskvo in Washingtonom brez Anglije bi pomenil konec vodilne vloge Anglije v njenem imperiju. Obenem bi pomenil konec vseh prednosti, ki jih angleška trgovina še more imeti v tem svetu. Neuspeh v tej smeri bi Anglijo premaknil na pozicijo države, ki pri vodstvu svetovnih dogodkov več ne sodeluje — London bi padel na pozicijo Rima in Bizanca, ko sta nehala biti prestolnici tedanjega sveta.

Vizija takega sveta gotovo ne bi mogla biti primerna krona za državnikar takega kova, kakor je bil Churchill. Kot pisatelj je pred leti že prejel najvišje odlikovanje sveta — Nobelovo nagrado. Poravnava med Washingtonom in Moskvo, ki bi vase vključila tudi Anglijo, bi bil komaj primeren konec za življenjsko pot oblikovilca sveta takega kova, kakor je bil Churchill.

Marsikdo še ne ve...

...da so v Washingtonu zgradili prvo atomsko zaklonišče na svetu. Uporabljal ga bo Eisenhower in vrhovno poveljstvo ameriških sil. Je to velikanska stavba iz železobetona, brez oken, opremljena z najmodernejšo bolnišnico, laboratoriji, televizijsko sprejemno in oddajno postajo, z radijsko sprejemno in oddajno postajo in drugimi modernimi pridobitvami, tako da je popolnoma neodvisna enota od ostalega sveta.

...da se je General Electric Co. v USA posrečilo izdelati umetne diamante, ki so v vsem popolnoma enaki naravnim diamantom. Cena umetnih dra-

METALURŠKE DELAVCE:

strugarje, ajustadorje, mehanične kovače in monterje išče

VALMARCO S. R. L.

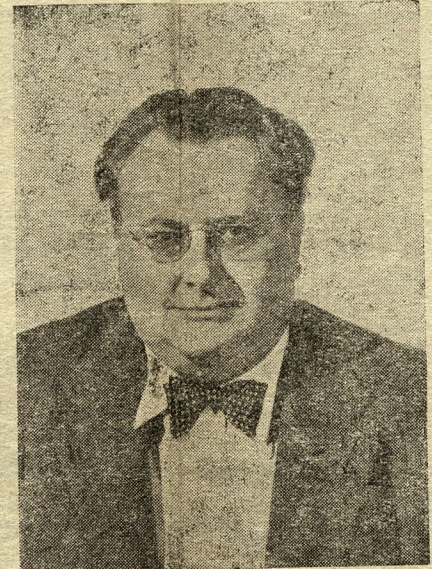
Visoke dnevnice, trajno zagotovljeno delo in druge ugodnosti. Mesto dela je 9 kvader od postaje s štirimi linijami kolektivov na oglu tovarne.

Zglasiti se: Mire y Copcabana (Parque Bello Horizonte) San Miguel, FCNGSM

Dr. Jože Ermenc

Billinghurst 97/I, Dpto D, Capital Tel. 62-7213

Ordinira vsak torek, četrtek in soboto od 4. do 6. ure pop. za ženske bolezni in kirurgijo, druge dneve pa po predhodnem telefonskem sporazumu.

v Berlinu. Oče je bil Madžar, mati pa Avstrijka. Že leta 1935 je prostovoljno odšel iz Nemčije, dasi tedaj nacistični režim ni imel še ničesar proti njemu, kasneje pa, in sicer še veliko. Kajti med drugo svetovno vojno je bil Sloven-

guljev je sicer še visoka, vendar se bo znižala. 125 let dela in raziskovanja je privedlo do uspeha.

...da bodo pričeli izdelovati letalske trupe, krila in drug letalski material, razen motorjev, iz steklenih in plastičnih snovi ter polagoma opustili duraluminij, ker so ugotovili, da stekleni material ne bo popustil pod silami velikanskih hitrosti, katerim so sedanja moderna letala izpostavljena. Steklo in plastični material po mnenju strokovnjakov "ne pozna utrujenosti, kakor se to dogaja sleherni kovini ali mešanici kovin."

DRUŠTVENI OGLASNIK

Občni zbor Krajevnega odbora Društva Slovencev v San Justo bo na evetno nedeljo po slovenski sv. maši v župnijski dvorani za cerkvijo. Ob tej priliki bo tudi predavanje strokovnjaka o revaluaciji nepremičnin, ki jo sedaj morajo izvršiti vsi lastniki zemljišč ali hiš. Vabimo vse člane Društva Slovencev iz San Justa in okolice, da se obnega zboru zanesljivo udeležijo. Krajevni odbor.

CERKVENI OGLASNIK

DUHOVNA OBNOVA ZA SLOVENCE PRED VELIKO NOČJO:

1. Buenos Aires: Za izobražene, sobota, 26. III ob 7. uri zv., kapela Marianistov, Rivadavia 5863; četrtek, 31. III. istotam sveta ura.
2. Florida: Župna cerkev 31. III. ob 8. uri zv. Sobota, 2. IV. od 5-8. ure popovedovanje, nedelja, 3. IV. ob 8. uri zjutraj sv. maša s skupnim sv. obhajilom.
3. Lanus: Župna cerkev sv. Jožefa 31. III. petek 1. IV. in sobota 2. IV. ob 8. uri zv. Skupna sv. obhajilo na evetno nedeljo pri slov. maši.
4. Ramos Mejía: 31. III. petek 1. IV. in sobota 2. IV. ob pol 8. uri zv. Nedelja, 3. IV. ob 7. uri sv. maša s skupnim sv. obhajilom.
5. San Justo: Župna cerkev četrtek 31. III. petek 1. IV. sobota 2. IV. ob 8. uri zv. Sv. maša s skupnim sv. obhajilom na evetno nedeljo ob pol 9. uri zjutraj.
6. San Martín: Župna cerkev četrtek 31. III. petek 1. IV. ob 7. uri zv. Nedelja 3. IV. ob pol 9. uri zjutraj sv. maša s skupnim sv. obhajilom.
7. Spovedovanje Slovencev na Ezeizi v soboto 26. III. v tamk. cerkvi od 4-½ 6. pop.
8. Za Slovence v Hurlinghamu prilika za spoved v tam. župni cerkvi, nedelja 27. III. od 7-9. ure zjutraj.

Za člane Mladinskega doma bo na Evetno nedeljo ob 10. uri dop. v Don Bo-

— PORAVNAJTE NAROČNINO! — Svobodne Slovenije

EUROPAK

Cangallo 439, I. nadstropje, urad št. 119. Tel. 30-5224. Bs. Aires

Vašim v domovino pošiljamo iz svojega skladišča v Trstu vse vrste živil, šivalne stroje, kolesa, radio-aparate in slično.

Pošiljamo pakete, ki so po najnovejših carinskih predpisih oproščeni carine; pošiljamo vse vrste zdravil z letalsko pošto, iz Republike Argentine pa odpošiljamo pakete z hrano, novimi in starimi oblekami, ki nam jih stranke same prinesejo.

Uradne ure od 9.30 do 19. ure, razen ob sobotah od 9. do 12.30

Navajamo za primer nekaj paketov iz našega velikega cenika:

Paket št. 9	\$ 122.—	Paket št. 16	\$ 169.—
1 kg kave, 2 kg riža in		2 kg kave, 1½ kg riža in	
1½ kg sladkorja		1 kg sladkorja	
Paket št. 22	\$ 214.—	Paket št. 28	\$ 280.—
3 kg kave in		3 kg kave, 3 kg riža in	
1½ kg sladkorja		3 kg sladkorja	

Paketi prispejo od dneva naročitve v približno 25 dneh in so zavarovani.

Naročila in denarna nakazila pošiljajte na EUROPAK Cangallo 439, Buenos Aires

ESLOVENIA LIBRE

Redacción y Administración: Victor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 451275	

sovcem zavodu v Ramos Mejia sv. maša s skupnim sv. obhajilom. Duhovne obnove za Veliko noč pa se člani udeležijo vsak v svojem dušnopastirskem okraju. Voditelj Mladinskega doma

OBVESTILA

Tudi od tebe zavisi, kakšen bo program v poslovnem letu 1955-56. Zato pridi na sestanek SFZ v nedeljo 3. IV. 1955 ob 16.30 na Pristavo v Moronu, na katerem bomo razpravljali o delovnem načrtu v prihodnjem letu. Vabimo tudi vse one fante, ki niso člani organizacije, pa jih zanima naše delo. Odbor SFZ III. poletni filmski večer, posvečen Claudelu, Balzacu, Rimbaudu in Coletovi, bo v soboto 26. t. m. ob 20ih (po duh. obnovi) pri Sv. Juliji, vhod V. Martinez 50. Predava g. Jurček.

PREGLJEV ZBORNIK "Moj svet in moj čas", ki bo izšel za Veliko noč pri Slov. kult. akciji v uredništvu dr. Tine Debeljaka, ne bo samo zanimivo branje manj znanih, dozdaj nepriobčenih, a vendar umetnostno pomembnih Pregljevih krajsih del, ampak bo v knjigi tudi okrog 50 slik iz življenja dr. Ivana Preglja in njegovih krajev, posebej Tolminske, Goriške, Istre in Gorenjske. Že zaradi teh fotografskih prilog življenjskega, literarno zgodovinskega in zemljepisnega značaja bo knjiga imela svojo vrednost in pomen. Naročite jo že zdaj na Granaderosu 61!

SDO	SFZ
Vsa slovenska mladina časti vse slovenske matere z	
Materinskim dnevom,	
ki bo dne 27. marca ob 17. uri	
v župni dvorani v Ramos Mejia.	
Vsi rojaki iskreno vabljeni!	

de Wohl britanski častnik v činu kapitana pri Psychological Warfare (Psihološka vojna). Iz njegovega pisma posnemamo naslednje: "Spričo strahot II. svetovne vojne sem se zavedel svoje odgovornosti kot pisatelj. Od tedaj sem napisal naslednje romane: Julijan (Odpadnik). Nasip življenja (roman o sv. Heleni), Atila, Luč nad Aquinom (roman o sv. Tomažu Akvinskem), Izgubljeno srce (roman o sv. Avguštinu), Zlota mreža (roman o sv. Ignaciju Lojolskem), Prižigi ogenj (roman o sv. Francišku Ksaveriju). Lani in letos je dokončaval svoje najnovejše delo Sulica, v katerem je prikazal življenjsko zgodbo stotnika Longina, ki je na Kalvariji Kristusu prebodel česno stran. Ta roman je izšel 16. marca letos v Severni Ameriki (USA). Louis de Wohl je dalje znan kot strokovnjak za astrologijo in je iz tega področja po dvajsetih letih študija napisal veliko delo pod naslovom Zvezde, vojska in mir, ki bo, kakor smo brali v tukajšnjem angleškem dnevniku Buenos Aires Herald, osnova za film, ki ga bodo začeli snemati v USA. Louis de Wohl je dobil za svoje pisateljsko delo izredna priznanja tudi v USA, kjer sedaj živi. Tako mu je leta 1954 Boston College počelil naslov čast-

nega doktorja literature. Sv. Stolica pa mu je podelila naslov komturja viteškega reda Božjega groba.

Žal nam je, da o pisatelju Louis de Wohl ne moremo povedati več. Radi bi ga pa predstavili našim bralcem kot človeka. To njegovo stran lahko posnamemo le iz njegovih pisem, ki jih je uredništvo Svobodne Slovenije izmenjalo z njim, ko je prosilo dovoljenja za prevod. In morda prav to dovoljenje v žarki luči osvetljuje pisatelja Louis de Wohl tudi kot človeka. G. Miloš Stare, ki je pisal v imenu Svobodne Slovenije g. Louisu de Wohl za to, da bi dovolil objavo prevoda njegovega romana, čigar naslov se v originalu glasi Die Erde liegt hinter uns, je prejel kot odgovor naslednje pismo:

"Spoštovani gospod Stare, s tem Vam podelujem pravico enkratnega ponatisa mojega romana Die Erde liegt hinter uns v slovenskem jeziku v Vašem žet v naslovu označenem časopisu. — Ker sem si pridržal vse pravice za prevode v tuje jezike, ni potrebno poseben dovoljenje založbe Otto Walter. — Želim Vam in vaši hudo preizkušeni dragi domovini vse dobro. Z najlepšimi pozdravi Vaš Dr. Louis de Wohl.